

Kerstmis OLK 25 12 2014

Lieve mensen, Kerstgemeente, “*Een kind ons geboren...*”

Wie kent het niet, - dat gevoel van vertedering dat je besluipt als je in het gezicht van een kind kijkt, een kind van elke leeftijd in feite, maar in het bijzonder als dat kind nog klein is, heel klein, ... maar ook de kinderen hier vanochtend...

Zelfs de meest harde en in zichzelf opgesloten mensen worden doorgaans wat zachter in de aanwezigheid van een kind. Er zijn vast wel sociologen of misschien wel neurobiologen, of gedragswetenschappers, die dat gevoel weten te verklaren uit de ingebouwde wetmatigheden van het zelfbehoud van het menselijk soort.

“... de kinderen moesten het overleven en niet te vroeg als concurrenten om voedsel of macht worden gezien en afgemaakt.”

Maar wat biologisch misschien verklaarbaar is, heeft daarmee nog geen werkelijke beTEKENis. Het biologisch verhaal vertelt ronduit onvoldoende over het TEKENkarakter van kinderen in ons midden, en daarom ook niets over de zin en inhoud van die eeuwenoude boodschap

“*Een kind ons geboren*”, die door mensen sinds meer dan tweeduizend jaar van generatie op generatie word doorverteld, gezongen, gebeden, gezwegen...

De beTEKENis van de geboorte van dat kind in Bethlehem, en in die éne geboorte, de beTEKENis van alle geboorten van een kind -,het zit ‘em in het TEKENkarakter.

Als teken wijst elke geboorte van een menselijk nieuw menselijk leven boven zichzelf uit. Want beTEKENis heeft iets, wanneer het meer uitspreekt en aanstoot en belooft dan wat haast mechanisch als juist kan worden beaamt: BeTEKENis heeft dat, wat existentieel waar is, wat iets met onze existentie doet, met wie we zijn in ons diepste wezen in onze dromen en verwachtingen.

En het is die beTEKENis, die mensen door de eeuwen heen hebben bezongen en waar over is gebeden, wanneer die zin “*Een kind ons geboren*” klonk, kerstfeest op kerstfeest, eeuw na eeuw. Want in het teken van dat kind in de kribbe, “*Kind ons geboren*”, gaat het om de hoop die mensen **geworden** is, mensen voor wie er menselijkerwijs geen hoop was, geen horizon open, geen menswaardig leven meer denkbaar.

Het verhaal van dat kind in de kribbe “*Kind ons geboren*” is daarom ook geen mooie vertelling van trotse ouders na een geslaagde bevalling. Nee, het is veelmeer een verzetsverhaal tegen een vaak als onleefbaar en uitzichtloos ervaren leven waar sommigen dagelijks mee moeten omgaan aan de rand van onze samenlevingen, in alle tijden: daar waar geen centrale verwarming is, dezer dagen, daar waar de keuze van het kerstmenu niet gaat over gans of kalkoen maar over het wel of niet eten, daar waar veiligheid op straat of in je huis een raar goed is, of waar vrede niet meer dan een herinnering is aan een ver verleden, terwijl oorlog de dagelijkse context van het leven vormt...

Het is vanuit dit soort levenservaringen, dat het verhaal van dat kind in de kribbe wordt verteld waar het naar verwijst: geen plaats in de herberg, gezinsverhoudingen en dus verblijfspapieren onduidelijk, vervolging in het verschieten een levensperspectief dat eerder gevangenis en dood (aan welke kruis dan ook) waarschijnlijk maakt...

In deze leefomstandigheden hebben mensen de ervaring gemaakt, dat soms onverwacht en onverdiend ruimte ontstaat in het nauw, dat er licht valt in het duister van een leven, dat perspectieven opbloeien in een uitzichtloos bestaan...

En ze hebben dit ervaren als iets dat als het ware “aan hen geschiedde”, niet uit henzelf, maar van buiten af... en in die zin zeker “wonderbaarlijk”... en toch ontegenzeggelijk deel uitmakend van hun leven.

Deze ervaring wilden ze delen met anderen, er over vertellen, het een naam geven die herkenbaar zou zijn... waar anderen in vergelijkbare situatie hun eigen verhaal, hun eigen gezicht in zou kunnen herkennen.

Al dit klinkt mee in de verhalen over dat kind van Bethlehem: het gewone van de aanwezigheid van zomaar wat eenvoudige herders, het ongelofelijke en wonderbaarlijke van de engelenschare en de ster, ... maar ook de bedreiging die daar omheen cirkelt: nacht en kou en vervolging...

Een geboorteverhaal als HOOPverhaal, al zijn kinderen tot vandaag de dag bedreigd, ook hier in Amsterdam.

Waar komt die hoop vandaan, wat is het dat moed maakt, wat doet leven ten overstaan van een wereld die eerder door wanhoop gekenmerkt wordt dan door hoop? Het zijn, zo meen ik, de kleine, haast onzichtbare tekens, die anders zo gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Dat is wat het Kerstverhaal van dat onooglijke stel in die onooglijke stal vertelt: Kleine tekens die geduid en herkend willen zijn als sporen van licht: Een gemeenschap van mensen die ook groeit rond om deze kerk midden in deze stad, waar samen gevierd en leven gedeeld wordt in alle hoogtes en dieptes... het toenemende omzien naar elkaar, en naar de samenleving daar waar wij onze stem laten horen, voor wie in het nauw verkeren...

De gemeenschap hier bijeenkomend in dit gebouw, de een wat vaker, de ander af en toe, en weer een ander misschien voor het eerst... jullie mensen, ...

Het is een leerschool voor het herkennen van de kleine tekens en voor het plaatsen van die tekens in een groter verband, in een ouder verhaal, in een verhaal van ver vandaan en lang op weg...

In de kern van het Evangelie, in de kern van waar het bij Kerk om gaat, staat de herkenning van de kleine tekens: een kind in een kribbe, een leeg graf, een eenzame steen weggerold, leven gevierd rondom de tafel van brood en wijn...

En Kerk en gemeente, dat is een gemeenschap, waar die kleine verhalen worden gespeld en doorverteld, als HOOPverhalen, die moed maken tegen de wanhoop, ook de politieke, die onrustig maken, als wij door onze jubel-media in de slaap worden gesust, terwijl de wereld om ons heen eigenlijk in lichterlaaie staat... die deemoedig en dankbaar maken, voor wat we hebben aan vrede, veiligheid, levensvreugde... die maken dat wij anders aankijken tegen leven en relaties en de mensen die ons omgeven en die ons nabij zijn...

Het verhaal over "*Een kind ons geboren*", - vertelt te midden van de gemeente, die zich noemt naar dit kind geboren daar in Bethlehem – maakt, dat we in elk mens, elk kind, in onze eigen kinderen en in die van anderen, de belofte ontdekken, dat leven niet vastgepind is op de zogenaamd onveranderlijke sociale en politieke feiten.

Kinderen zijn, naast alles andere wat ze voor ons zijn, TEKENS van toekomst die ons toekomt, niet als vanzelfsprekendheid, niet als iets dat zomaar "van ons" is....

Als TEKEN verwijst elk kind naar de bron van alle leven, welke naam we die bron ook zouden willen geven.

Elk kind is in die zin: "*Een kind ONS geboren*" als belofte van toekomst en als taak en verantwoordelijkheid.

Om te werken aan een goede en betere wereld, te beginnen in de gemeenschap waar wij leven...

Dat is het begin van het nieuwe, waar de engelen in het Kerstverhaal van zongen, waar de herders naar keken en waarvoor drie (of vier) koningen op weg gingen.

Ik wens ons allen, in die zin een goed begin van die nieuwe wereld, waar het Kind van Kerstmis naar verwijst, hier in deze kerk, en bij de mensen waar wij mee leven en van daaruit uitstralend en deze wereld veranderend.

Gezegende Kerst, vandaag en alle dagen. AMEN